

राज्यसेवा (पूर्व) परीक्षा संदर्भ पुस्तकांची यादी सामान्य अध्ययन (पेपर क्र. १)

अ.क्र.	विषय	पुस्तकांची नावे
१.	भूगोल (महाराष्ट्र, भारत आणि जग)	१.वर्ग ४ थी ते १२ स्टेट बोर्डाची पुस्तके (पायाभूत माहितीकरीता) २. भारत आणि जग भूगोल- पुंगळे/ सवदी/ मस्जीद हूसैन (फक्त १) ३. महाराष्ट्राचा भूगोल - ए.बी. सवदी / दीपस्तंभ प्रकाशन/पुंगळे/खतीब ४. ए.बी. सवदी मॅप पुस्तक किंवा ऑक्सफोर्ड / ऑरीन्टल मॅप पुस्तक ५. वर्ग ११ वी ते १२ वी NCERT ची पुस्तके
२.	इतिहास (प्राचीन, मध्ययुगीन, आणि आधुनिक)	१. शालेय पुस्तके (४ थी ते ११ वी) २. आधुनिक भारत- ग्रोवर आणि बेल्लेकर/कोळंबे/समाधान महाजन/जयसिंग पवार (फक्त १) ३. आधुनिक महाराष्ट्राचा इतिहास - अनिल कठारे / गाठाळ / पुंगळे) ४. प्राचीन आणि मध्ययुगीन भारत- गौरव कोटेचा ५. वर्ग ८ वी, ९वी, १०वी आणि १२ वी NCERT ची पुस्तके (English Medium करीता)
३.	भारतीय राज्यव्यवस्था	१. भारतीय राज्यव्यवस्था - रंजन कोळंबे २. भारतीय राज्यव्यवस्था - लक्ष्मीकांत (निवडक प्रकरणे) ३. पंचायत राज - किशोर लवटे सर - ज्ञानदीप प्रकाशन/ प्रशांत कदम (फक्त १) ४. माईडमॅप- अभिजित राठोड सर
४.	भारतीय अर्थव्यवस्था	१. भारतीय अर्थव्यवस्था- रंजन कोळंबे किंवा २. भारतीय अर्थव्यवस्था - भाग १- देसले सर (सर्व संकल्पना करणे) ३. वर्ग ९ वी ते १२ वी NCERT ची पुस्तके (English Medium करीता) - वाजीराम अँड रवि / रमेश सिंग
५.	विज्ञान	१. वर्ग ८ वी ते १२ वी (बायोलॉजी) स्टेट बोर्डाची पुस्तके २. विज्ञान आणि तंत्रज्ञान - सचिन भस्के / रंजन कोळंबे/ अनिल कोलते English Medium करीता- १. वर्ग ६ वी ते १० वी NCERT ची पुस्तके २. Lucent General Science ३. Tata McGraw Hill
६.	पर्यावरण	१. शालेय पुस्तके वर्ग ११ वी ते १२ वी २. पर्यावरण परिस्थितीकी - डॉ. तुषार घोरपडे English Medium करीता- १. Environment – Shankar IAS २. GK Today
९.	चालू घडामोडी	१. वर्तमानपत्रे - लोकसत्ता, महाराष्ट्र टाईम्स, The Hindu, Indian Express. २. मासिक- सकाळ/ देवा जाधवर/ बालाजी सुरणे / राजेश भराटे अभिनव (फक्त १) ३. वार्षिकी- सकाळ ४. लोकराज्य आणि योजना
१०.	झटपट पुरावृत्ती Revision साठी	१. ठोकळा- एकनाथ पाटील

CSAT (पेपर क्र. २)

अ.क्र.	विषय	पुस्तकांची नावे
१.	बुद्धिमापन चाचणी	१. बुद्धिमापन चाचणी - अनिल अंकलगी किंवा अजित पवार
२.	अंकगणित	१. गणित क्लुप्त्या आणि अत्तरे - पंढरीनाथ राणे किंवा २. अंकगणित- कोकिळा प्रकाशन आणि ज्ञानदीप प्रकाशन ३. Quantitative Aptitude – R S Agrawal (English Medium करीता)
३.	CSAT (Practice मराठी व इंग्रजी उताऱ्यावरील प्रश्नांसाठी)	१. मागील ५ वर्षांच्या आयोगाच्या प्रश्नपत्रिका २. राजपथ प्रकाशन किंवा CSAT ज्ञानदीप प्रकाशन

राज्यसेवा (मुख्य) परीक्षा संदर्भ पुस्तकांची यादी सामान्य अध्ययन (पेपर क्र. २)

अ.क्र.	विषय	पुस्तकांची नावे
1.	मराठी व्याकरण	व्याकरण- मो.रा. वाळंबे + बाळासाहेब शिंदे सर किंवा आशालता गुट्टे शब्दसंग्रह- सुनिल शेळगांवकर सर + के. सागर किंवा अक्षरखेल प्रकाश
2.	English	Grammar- Pal & Suri + बाळासाहेब शिंदे सर/ संतोष पवार सर/ आवंतकर सर Vocabulary- Pal & Suri + संतोष पवार सर + शेख सर (युनिक) + गणेश कड सर
3.	पेपर क्र- १ इतिहास, भूगोल व कृषि	
	इतिहास	१. आधुनिक भारताचा इतिहास - ग्रोवर /कोळंबे २. स्वातंत्र्योत्तर भारत - बिपीन चंद्रा (India After Independence- के. सागर) ३. महाराष्ट्राचा इतिहास- ११ वी इतिहास (स्टेट बोर्ड)+ अनिल कठारे / गाठाळ ४. समाजसुधारक - भिडे पाटील ५. महाराष्ट्राचा सांस्कृतिक वारसा- य.ना. कदम + नवनीत जी.के. (अभ्यासक्रमानुसार)
	भूगोल	१. प्राकृतिक भूगोल- ११ वी (NCERT) + G.C. Leong/ सवदी सर (भूगोल व कृषि) २. महाराष्ट्राचा भूगोल- खतिव (महाराष्ट्राचा भूगोल) सवदी सर (महा) ३. पर्यावरणीय भूगोल- डॉ. तुषार घोरपडे/ Shankar IAS ४. संपुर्ण अभ्यासक्रम- सुमंत सोळंके (ज्ञानदीप) + स्टेट बोर्ड क्रमिक पुस्तके
	कृषि	संपुर्ण अभ्यासक्रम- १. हरीहर गायके (कृषिशस्त्र)/रंजन कोळंबे/ अभिजित राठोड सर + ११ वी १२ स्टेट बोर्ड
4.	पेपर क्र- २ भारतीय संविधान व भारतीय राजकारण (महाराष्ट्राच्या विशेष संदर्भासह) व कायदा	
	राज्यव्यवस्था	संपुर्ण अभ्यासक्रम- १. तुकाराम जाधव खंड १/ Indian Polity- (M. Lakxmikant sir)/ रंजन कोळंबे सर २. Governance in India-M. Lakxmikant sir ३. किशोर लवटे/ प्रशांत कदम (पंचायत राज) ४. Mind Map - अभिजित राठोड कायदे- १. ज्ञानेश्वर पाटील सर २. प्रकाश गायकवाड सर

5.	पेपर क्र - ३ मानव संसाधन विकास अणि हक्क	
	मानव संसाधन विकास अणि हक्क	<p>संपूर्ण अभ्यासक्रम- १. रंजन कोळंबे सर / भूषण अहिरे (मानव संसाधन विकास) + ज्ञानदीप(मानवी हक्क)</p> <p>२. Governance in India (M. Lakxmikant)</p> <p>३. किरण देसले भाग - २</p> <p>४. I.P singh (Notes)</p> <p>५. Websites of All Ministries</p>
6.	पेपर क्र - ४ अर्थव्यवस्था व नियोजन, विकासविषयक अर्थशास्त्र आणि कृषी, विज्ञान व तंत्रज्ञान	
	अर्थव्यवस्था व नियोजन	<p>संपूर्ण अभ्यासक्रम-</p> <p>१. किरण देसले भाग - १ / रंजन कोळंबे सर (New Edition)</p> <p>२. महाराष्ट्र आर्थिक पाहणी अहवाल (राज्यशासन)</p>
	विकासविषयक अर्थशास्त्र आणि कृषी	<p>संपूर्ण अभ्यासक्रम-</p> <p>१. किरण देसले भाग १ व २ / रंजन कोळंबे सर</p> <p>२. कृषी घटक- हरीहर गायके (कृषिशास्त्र)</p> <p>३. कृषि घटक- महेश गारगोटे सर (ज्ञानदीप)</p> <p>४. अन्न व पोषण आहार- अन्नशास्त्र ११ वी (स्टेट बोर्ड)</p>
	विज्ञान व तंत्रज्ञान	<p>संपूर्ण अभ्यासक्रम-</p> <p>१. Wizard Publication/Spectrum</p> <p>जैवतंत्रज्ञान-</p> <p>१. दीपस्तंभ प्रकाशन (डॉ. सांदिपकुमार साळूंखे)</p> <p>२. विज्ञान व तंत्रज्ञान - सचिन भस्के सर</p> <p>संगणक व माहिती तंत्रज्ञान-</p> <p>१. Study Circle</p> <p>२. अभिजीत बोबडे</p> <p>३. ११ वी, १२ स्टेट बोर्ड</p>
7.	चालु घडामोडी + इतर	<p>१. परिक्रमा मासिक + राजेश भराटे/ देवा जाधवर / बालाजी सुरणे / अभिनव (परीक्षेपर्यंतची सहा त्रैमासिके)</p> <p>२. अर्थसंकल्प आणि आर्थिक पाहणी (केंद्र व राज्य) - मागील दोन वर्षांची</p> <p>३. लोकराज्य, योजना, कुरुक्षेत्र, PIB यांच्या नोट्स</p> <p>४. ज्ञानेश्वर मगर- शासकिय योजना</p> <p>५. India Year Book २०१९ - भारत सरकार</p>

विशेष टीप- हमखास यशाकरीता वरील सर्व विषयांचे सराव प्रश्नसंच सोडविणे अत्यंत आवश्यक.